
Mot del president

Avètz aici lo tresen numèro d'una letra d'informacions que nos semblava important de prepausar a las sòcias e als sòcis de l'IEO per assegurar un ligam regular dins lo malhum. Aqueles *Ressons de l'IEO e d'endacòm mai* demòran pas unicament centrats sus l'IEO mas tòcan un public mai bèl e totes los retorns que n'avèm nos encoratjan a continuar la publicacion malgrat lo trabalh que representa. Mas pensam util d'o far e espèri que los sòcis ne seràn consents.

Darrièr mon nom qu'apareis a la fin d'aqueste "mot del president", m'es un dever e me plai de mercejar Daidièr Mir, secretari general de l'IEO, que fa un trabalh quotidian tras qu'important per qu'espelisca aquesta letra, mes après mes, en mai de son activitat de secretari. Sens el, los *Ressons* serián pas çò que son e que seràn; benlèu, tot simplement, serián pas. Alavetz, que ne siá grandament mercejat.

Lo mes d'octobre se comencèt per un eveniment màger, l'inauguracion de la delegacion barcelonesa de l'Acadèmia aranesa dera lenga occitana amb la preséncia institucionala de l'IEO a costat de l'Acadèmia aranesa, de l'Institut d'Estudis Catalans e amb lo conselhièr de politica lingüistica de la Generalitat de Catalonha. De proposicions de collaboracions son ja feitas.

Lo mes s'acaba per dos autres eveniments màgers, que ne rendrem compte dins un numèro venidor: l'AG a Baiona los 24 e 25 d'octobre de « *Pour que vivent nos langues* » que de collectiu passa a associacion e, per la defensa dirècta de la nòstra lenga, *Carrièras occitanas* a Vilafranca de Roergue, moment fòrça important qu'esperam que dubrisca una novèla etapa dins la revendicacion occitana que, vint ans après lo primièr *Anem, òc!*, l'IEO pòt pas que sosténer e que caldrà qu'i prenga sa plaça.

En octobre, se clavèt la consultacion que volguèrem larga de las seccions de la Federacion. Malurosament, me cal reconéisser qu'amb las responsas de 9 seccions departamentalas, 3 regionalas e un sol cercle local, sèm luènh d'aver una vision globala de la situacion de l'IEO sus tot l'ensemble del territòri. Es per ieu damatge que la possibilitat ofèrta a las seccions de s'exprimir - e mai foguès pas qu'a través un questionari - siá pas estada presa per mai de monde. Per nosautres, a l'IEO Federal, nos priva de conéisser mai prigondament las realitats de terren, mas tractarem las responsas recebudas tot sabent que revertaràn pas qu'una part pauc representativa del malhum. En tot cas, mercegi totas las e totes los qu'an respondut e que nos ajudan, atal, amb lors remarques, a avançar.

La consultacion de las seccions, la Conferéncia de las seccions departamentalas, los *Ressons de l'IEO e d'endacòm mai* perseguisson lo meteís objectiu: favorizar l'interconeissença al dintre de l'IEO e los escambis al profièit de totes. Cresi qu'aquò's

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

important e continuarem sus aquela via. Per o far encara mai real, aviarem al començament de l'an venent una seria de contribucions de sòcis e de las seccions sus de tematicas, activitats o accions que pòdon concernir e interessar l'ensemble de l'IEO. Ja, ne son previstas per los primièrs mesos de 2026 e mercegi totes los qu'an respondut presents a nòstras sollicitacions. Mas trantalhetz pas a nos far espontanèament de proposicions o nos donar d'idèas qu'aquestes *Ressons* son vòstres. De tot biais, tot retorn de la part dels sòcis nos es utila e lo prenèm totjorn amb interès.

Demest la nòstra actualitat dirècta, benlèu que vegèretz passar la soscripcion per dos libres de la colleccion "Flor envèrsa". Se vos aviá escapat, la trobaretz dins aqueste numèro. Vòstra ajuda serà preciosa, ne dobtetz pas que, per parodiar un proverbi, vòstra ajuda farà grand ben!. L'IEO Federal tòca pas cap de subvencion que las que se demandèron per aqueste exercici a l'OLPO e a *Occitanie Livre Lecture* foguèron refusadas. Podèm pas que foncionar amb una màger part de voluntariat dels membres del burèu, las cotizacions e los dons. Lançarem lèu una campanha per reculhir de dons mas, tre ara, fau una crida per nos ajudar. D'efièit, manténer los servicis informatics - qu'an besonh d'una remesa a jorn mai que prigonda - e de telefonia, pagar las còstas d'oras de prestacions de servici salariadas per IDECO (edicions) e lo foncionament associatiu, sortir la revista..., nos obliga a de despensas que nos cal poder assumir, sens parlar de las òbras que caldrà far al local de Puèglaurenç e los investiments en material que nos i caldrà pensar...

Aquò dit, aquesta letra ilustra, un còp mai, lo dinamisme del malhum de l'IEO que prepausa per lo mes de novembre tot un fum d'eveniments e manifestacions culturalas que ne rendèm segurament compte pas que d'una partida. Coma totjorn, vos encoratjam a participar nombroses a tot çò prepausat, coma tanben a crompar (e legir !) de libres en occitan o sus l'occitan, a escotar nòstres cantaires. Justament, al moment que redigissi aquestas regas, aprengi, practicament còp sus còp, la despartida de dos cantaires qu'illustrèron la lenga occitana. Parli de Jan Mari Carlotti (1948-18/10/2025) e d'Alan Morcheoine (22/06/1944-oct. de 2025), mai conegut coma Longamai. Lor vòli rendre omenatge. Amb eles, se'n van, après d'autres, unes primadièrs de çò qu'èra la Nòva cançon occitana, la que despertèt, per fòrça monde, una consciéncia. Mas, se cal regaudir que la creacion occitana es encara fòrça viva. Avèm lo dever de la sosténer e la promòure.

Patrici Pojada

* * *

De destacar Carrièras Occitanas

© Fòto Colin Rove

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

Recaliu

Lei 25 e 26 d'octòbre passats, se passèt quauqua-ren a Vilafranca de Roergue. Vòli dire en defòra dau programa dei «**Carrièras occitanas**» qu'èra d'una riquesa de pas crèire. Lo passa carrièra èra d'una creativitat pron bèla per donar de vòlha, de vam e d'alèn per longtemps au moviment occitan. La reconstitucion de l'ostau de Joan Petit¹, lo pegatge efemèr dei noms de carrièras, de carreirons e de plaças en occitan son estats d'una portada simbolica dei fòrtas. Vòli dire tanben, en defòra dei moments d'escambis, de conferéncias, de concèrts e de balètis que laisseràn de sovenirs en cò de la joina generacion coma la debuta d'un temps nòu, d'una capitada collectiva. Quand diáu que se passèt quauqua-ren, vòli dire qu'avèm assistit a un temps de fusion, un temps onte cadun èra convidat, qué que siegan lei sensibilitats, un temps de fusion entre lei generacions amb una presa en man segura dei joines, un temps de fusion, d'interseccionalitat dei luchas de uei per bastir un monde mai egalitari, mai democratic e vivable per lei generacions venentas. Fau saludar la panoccitanitat de la fola amassada per aquelei dos jorns de rescòntres. Èran venguts d'en pertot de Gasconha, de Bearn, d'Auvergne, de Provença e dei Valadas, sens oblidar nòstrei cosins Catalans per marchar leis uns a costat deis autrei mai tanben per se parlar e fargar l'avenidor.

Una Amassada Generala recampèt lo dimenge mai d'un centenat de personas per decidir de la seguida. Demièg lei molons d'idèas que son estadas exprimidas e que podretz retrobar sus lo site çai-sota, una me sembla importanta : religar lei accions publicas a venir a l'istòria dau país, Joan Petit a Vilafranca, lei castèus Catars dins Aude, Gaspard de Bessa dins Var, Fèlix Galian a Niça, que te sabi ieu... Una idèa que cada seccion departamentala pòu faire sieuna per alestir son projècte e faire dançar sei carrièras.

Es estat tanben un moment de rescòntre cordiau entre leis organizators e lei membres dau burèu e dau CA de l'**IEO federau**, rendètz-vos es pres per lo mes de genier de 2026, faudrà seguir lei novelas sus lo site:

<https://www.carrieras-occitanas.eu/>

Daidier Mir – secretari de l'IEO federau

¹ Joan Petit : un dei dos menaires de la Revòlta dei Croquants au sègle 17^{en} foguèt condemnat a la ròda en plaça publica a Vilafranca. Amai dau suplici, la senténcia portava la destruccion de son ostau.

© Fòto D. Mir

Punt de vista

« **Carrièras occitanas** » organizadas a Vilafranca de Roergue, son estadas l'escasença d'una dimenjada plan agradiva. Chò de mai positiu èra la preséncia e l'engatjament de fòrça joves : e de vertat, i aviá una còla de joves implicats dins l'organizacion e dins las discutidas, chò que dona espèr per la seguida, ja que les joves son l'avenir. Subretot que dins aqueles joves, n'i aviá pro que parlavan la lenga, chò qu'es pas totjorn le cas dins las manifestacions occitanas.

Es estat un moment de rescontre e de convivéncia : l'ambient èra agradiu e le monde, se vesia que parlavan occitan amb plaser. L'eveniment a jogat son ròtle de ligam social dins le movement occitan (o occitanista), chò mager pel vam collectiu.

S'es vista la volontat d'innovar e de dinamizar le movement occitan: amb una cerca d'idèas novèlas, caras novèlas, e un estrambòrd de joves que pòt menar a projèctes novèls. L'eveniment mòstra qu'existís encara una curiositat e una volontat, en chò de la joinessa de far viure la cultura occitana dins le present.

Es interessant tanben de balhar una visibilitat locala : L'eveniment faguèt parlar de l'occitan dins la vila e dins les mèdias locals e una preséncia occitana dins l'espaci public, es totjorn bon de préner perque es la pròva que la lenga viu al present.

5

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

Empacha pas que demòran punts de melhorar, tot pòt pas èsser perfieit le primièr còp: un esfòrc es estat fait sus l'usatge de la lenga mas es de plànher que d'unas activitats coma la conferéncia sul "colonialisme del dedins", per exemple, se siá feita en francés, çò que dona un messatge contradictòri dins un encastre occitanista. Caldrà benlèu quichar sul dever de parlar la lenga dins las intervencions publicas.

© Fòto Silvia Gazave

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

© Fòto D. Mir - AG de Carrièras Occitanas

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

La participacion es estada limitada : i aguèt pas pro de monde per un eveniment que la tòca èra de recampar occitans d'Occitània tota; caldrà benlèu trabalhar sus la comunicacion e la coordinacion amb d'autres associacions. Sèm milions en Occitània, mas le movement sembla pas encara capitar de mobilizar largament. Les joves an l'estrambòrd, mas cal pas daissar de costat l'experiéncia dels vièlhs. Me sembla important que les joves sián al fial de l'istòria de l'occitanisme, per renovar pas las errors del passat o tornar inventar l'aiga cauda, qu'aquò es una pèrda de temps. I a causas qu'existisson ja e que se'n pòdon servir. Les vièlhs an pas fait que colhonadas !

Una definicion clara dels objectius seriá benvençuda : Cal clarificar çò que volèm far: animacion culturala ? presa de consciéncia sociala ? revendicacion politica ? Una mission clara ajudariá a mobilizar le monde. Se volèm tornar a la lenga una fonccion sociala, afortir una identitat culturala dobèrta e donar un avenir a l'occitan dins la diversitat e pel present, cal qu'aquela vision siá collectiva e assumida per totes.

Dempuèi la debuta de son istòria le moviment occitanista a pas capitat de s'endevenir, sèm pas solament capables de nos endevenir sus l'escritura e le nom de la lenga nòstra, ne cal téner compte se que non, joves e vièlhs, contunharem de menar activitats sens cap de coeréncia. Nos caldriá trobar un equilibri entre las personas, le sens de las nòstras accions (quina basa ideologica, quina mission) e una organizacion que cadun i pòsca agir sens se sentir exclus. Es dins aqueste equilibri, entre novèl e ancian, entre estrambòrd e memòria, que l'avenir de l'occitan se poiriá bastir.

Fin finala vòli díser que « **Carrièras occitanas** » es estat un eveniment positiu, portaire d'espèr, que mòstra que l'occitanisme es encara viu e atrai le monde jove.

Mas per anar mai luènh, cal ara bastir una vision comuna, una practica lingüistica coerenta e una organizacion vertadièrament collectiva, que joves e vièlhs i trabalhen amassa, dins le respècte de la memòria e amb la volontat d'innovar.

Annia Wolf – presidenta de l'IEO Arièja

* * *

Lo rebrotum se manifesta

Sens cap de dobte, **Carrièras Occitanas** foguèron una capitada e malgrat lo temps canís, un milierat de personas s'amassèron per tornar bastir l'ostal de Joan Petit.

L'organizacion leugièra, minimala ambe de massatges cortets, de mots d'òrdre d'una portada politica larga e inclusiva amb l'ajuda de las rets socialas, saupèt mobilizar lo monde. Efècte bòla de nèu garantit.

Demèst totas las activitats prepausadas, musica, passejada, taulièrs sus la plaça, avèm notat las doas conferéncias del dimenge : "Lo colonialisme interior" per M. Maire e J.C Goddard e un escambi sus las corals en occitan. Per las doas, la sala èra clafida de monde e los escambis d'una granda tenguda. Un public divers e mirgalhat èra vengut per estancar sa set de cultura occitana.

Aquela manifestacion es una escomesa per las organizacions istoricas de l'occitanisme, e nos pausa la question de saber cossí acompanhar las iniciativas que son a espelir e de butar a nòstra capitada collectiva.

Domenge Château-Annaud, vicepresident de l'IEO federal.

* * *

© Fòto Silvia Gazave

Lo festenal del cònte « Las Rapatonadas » 2025

Lo festenal de còntes de França mai vièlh

Organizat per l'IEO del Cantal dempuèi 1980, aquel festenal nasquèt jol nom « La setmana del cònte ». Es considerat, a l'ora d'ara, coma lo mai vièlh festenal de cònte de França. Aquel eveniment nasquèt per partèjar amb lo public una partida del trabalh de collectatge realizat per l'IEO del Cantal.

Tre la debuta, es aparegut necessari de far dialogar còntes occitans e còntes del monde entièr.

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

Cada an, cercam un equilibri entre cònte tradicional e raconte de vida. Causissèm d'artistas novèls mès tanben d'autres que conneissèm plan e qu'aimam de longa.

Metèm un punt d'onor a metre en avant de contaïres o contaïras occitan·a·s qu'utilizan la lenga nòstra. Aquò es pas tant aisit qu'aquò, per que, coma i a pas gaire de festenals que menan una tala linha culturala, los contaïres occitans esitan a crear d'espectacles tot en òc, dificils a difusar.

Las Rapatonadas en 2025

Aquesta annada lo Rapaton aculhís nòstres cosins francofòns d'America amb **Stéphanie Bénéteau** e **Cédric Landry** que nos venon del Quebèc.

Dins los autres convidats francofòns i aurà **Sabrina Chezeau**, qu'es un figura actuala importanta del cònte, **Pascale Rambeau** e **Sophie Sabourin**, que fan un duò de conte e de musica e per acabar **Cecile Perus** que ven del departament del nòrd.

© «L'enfant Polit» aquatinta D. Mir

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

Un festenal que fa plaça a l'occitan

Nòstra mission es de prepausar d'espectacles occitans, tot en lenga nòstra o en francés e comprensibles per totes.

Lo festenal prepausa un spectacle salpicat d'occitan, « *L'enfant polit e autres contes* » per la contaïra **Edita Boïga**. Un drollet es capturat pel Drac, demòni amator de carn fresca que lo pren al « *Pays sous la Terre* ». Serà barrat dins una barrica per i èstre engraiçat puèi devorat. Mas aquel enfant es valentós. Tot se va pas passar coma previst, lo mostre aurà de qué far... **Edita Boïga**, professora d'occitan, musicaïra e contaïra avaironesa, tòrna prendre aquí un conte de **Joan Bodon**.

Joan Loïs Queriaud, escrivan e contaïre charantés nos vendrà parlar de sa lenga occitana del creissent, aquel parçan a la talvera de l'Occitania, al nòrd del Massís Septentrional...

Coma cada an dempuèi 2016, prepausam un spectacle « *Tot en Òc* » amb una creacion originala dels contaïres occitans del festenal. Aquesta annada seràn **L'Edita Boïga** amb lo **Joan Loïs Queriaud** e lo **Joan Pèire Morichon** (musician) que nos faràn viatjar del Lemosin al Roergue.

Un festenal dubèrt

Un autre objectiu es de far conéisser lo cònte als joves. Es coma aquò que lo festenal atira, cada annada, a l'entorn de 1 000 dròlles que venon amb lor classa. L'**Edita Boïga** contarà en bilingüe per totas las classes de cicle 1.

En prelable del festenal i a una serada « **L'Ostal trevat** » a l'Ostal del Telh a Orhac lo ser d'*Halloween*. Es una serada amb de còntes per se far paur. Per aquela escasença, nòstre ostal associatiu se transformarà en un vertadièr ostal plen de trèvas. Nòstres contaïres e contaïras vos guidaràn per de racontes espaventoses e fascinants.

Enfin, lo Rapaton prepausa una serada conte seguit d'un balèti, amb **MAQX**, un parelh electrò-pòp tant quantic qu'ipnotic e que viatja al travèrs de la musica, explorant lo passat per tornar inventar lo futur de las musicas dins tota lor diversitat. Per aprestrar lo festenal, l'IEO trabalha amb d'associacions amigas coma Contalostal, cercle de l'IEO del Cantal especializat dins los còntes, l'ACEOC e lo CDMDT 15.

Poiretz trobar lo **programa integral** del festenal sul siti internet de l'associacion <https://www.ieo-cantal.com/edicion-2025/> e sus facebook ont sufís de cercar *las.rapatonadas*.

Patric Alet

* * *

© Fòto D. Mir

Vida del malhum

La Quinzena occitana en Òut e Garòna

Festenal a l'entorn de la lenga e la cultura occitanas, cada annada a la davalada : concerts, bals, estagis, conferéncias, projeccions, exposicions, animacions pels escolans bilingües ...

La Quinzena occitana de 2025 se tindrà dins mantunas comunas d'Òut e Garòna, del 7 al 22 de novembre. Festenal pensat e bastit per sèt associacions occitanas d'Òut e Garòna e amb l'ajuda del servici cultural del departament. Cada annada, una tematica es causida per ligar totas las animacions prepausadas, ongan lo conte es mes en avant amb la tematica « *Conta-me* ». Un fum d'activitats : mòstra, espectacles musicals, balètis, projeccions de documentaris, passejada, estagis de dança, contes e autras animacions escolaras... e de pertot: Astahòrt, Marmanda, Recahòrt, Castèthgelós, Agen.

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

Programa : <https://eoe-oc.org/language/oc/activitats/quinzena-occitana-en-47/>

ESCÒLA OCCITANA D'ESTIU (EOE-IEO 47)

Seccion departementala de l'Institut d'Estudis Occitans

E-mail : eeo@wanadoo.fr - Site : <http://www.eoe-oc.org>

<https://fr-fr.facebook.com/escolaoccitanadestiu>

e COORDINACION QUINZENA OCCITANA

E-mail : quinzena-occitana-47@orange.fr

Site : <https://eoe-oc.org/language/fr/activites/quinzena-occitana-en-47/>

* * *

© Fòto D. Mir

La letra d'informacions de la FELCO

Per se téner al corrent de l'actualitat tocant la lenga, la cultura, l'ensenhament de l'occitan, la FELCO (Federacion dels Ensenhaires de Lenga e Cultura d'Òc) publica una letra d'informacions que vos i podètz abonar.

La FELCO, creada en 1987, recampa las associacions regionalas [...]". La FELCO foguèt creada en 1987 es la (per tot contacte : lengadoc@felco-creo.org). Regropa las associacions regionalas d'ensenhaires d'occitan de l'Educacion Nacionala. Aquelas associacions son dubèrtas a tota persona que trabalha a la transmission de la lenga-cultura occitana dempuèi l'escòla mairala fins a l'universitat.

A l'ora d'ara los estudis d'occitan desembocan sus de percorses professionals variats e la FELCO entend desvolopar l'ensenhament e lo melhorar segon tres aisses :

- La sensibilizacion-iniciacion per totes.
- L'ensenhament opcional de la lenga e de la cultura.
- L'ensenhament bilingüe.

Tala coma associacion professionala, la FELCO es interlocutritz del ministèri de l'Educacion Nacionala, reclama una ofèrta vertadièra de l'ensenhament de l'occitan apelada sus de mejans e de tèxtes oficials adaptats. Es tanben en relacion amb las collectivitats localas que sostenon la transmission de la lenga-cultura.

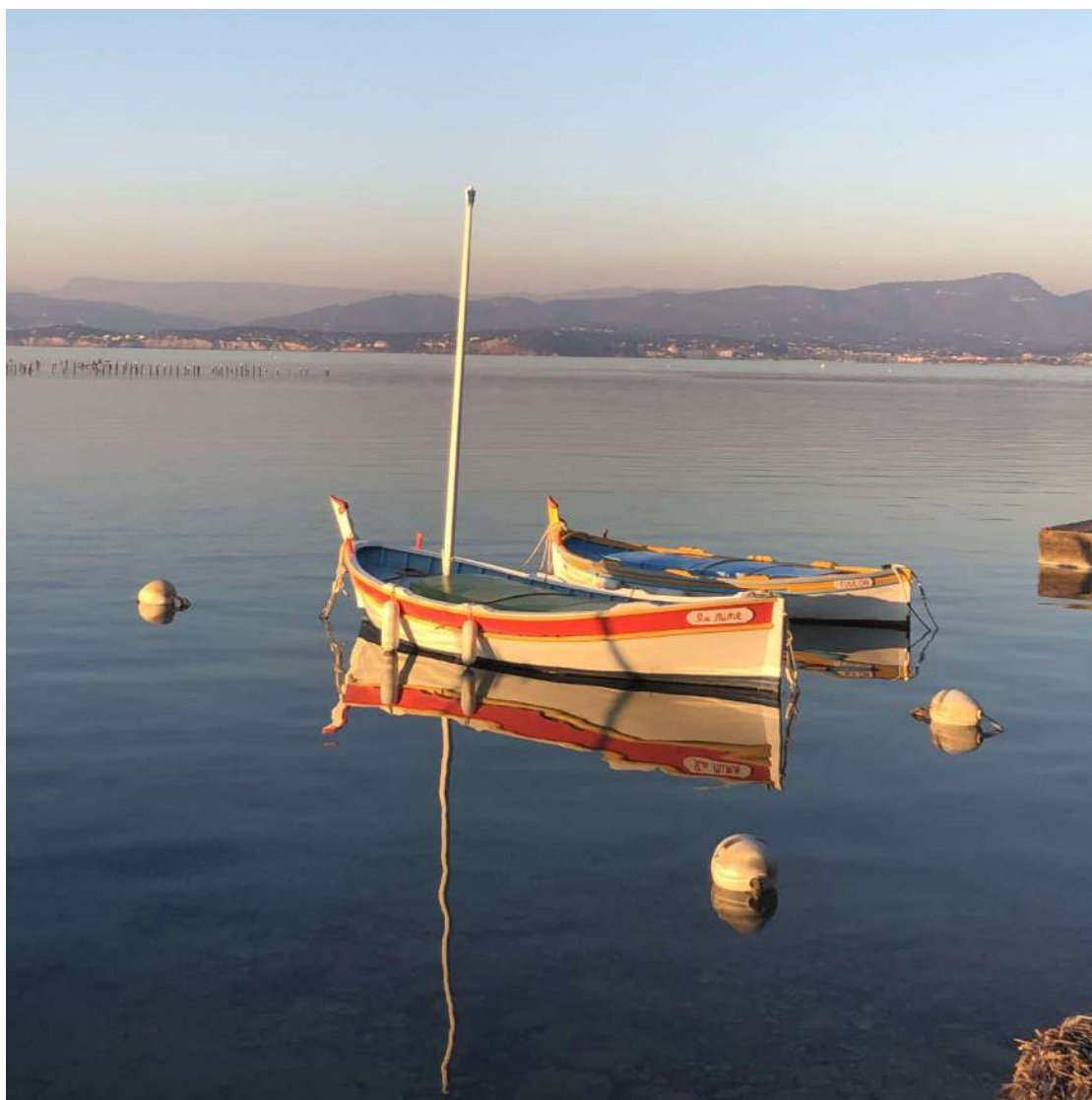
Per ne saber mai :

- recebre la letra d'informacion : <https://www.felco-creo.org/>
- los estatuts : <http://www.felco-creo.org/wp-content/uploads/2017/01/2012-06-proposicion-estatuts-FELCO-19-oct-2020-1.pdf>
- site de l'Associacion dels Professors de Lengas Vivas : <http://www.aplv-languesmodernes.org/>
- site de la FLAREP (Federacion per las Lengas Regionalas dins l'Ensenhament Public) : <http://www.flarep.com/>

* * *

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

© Fòto D. Mir

Collòqui internacional a Bordèu sus las lengas minorizadas

Del 17 al 19 de novembre de 2025, l'Universitat Bordèu Montanha aculhirà lo collòqui internacional "Voses ausiblas, lengas invisibilizadas: quinas reconeissenças e categorizacions per las lengas minor(iz)adas dins lo Mond?". L'eveniment, gratuit e dobèrt a totàs, se poirà tanben seguir en linha.

En complement de las sesilhas scientificas, lo programa prevei d'activitats culturalas: una vesita de Bordèu en occitan, de cantèras gasconas e bascas, e una iniciacion a las chancas landesas.

Lo programa complet es disponible sul sit: <https://reclam.sciencesconf.org/>

* * *

Concors d'escritura Pierre Brayac

L'associacion Aquí l'Òc (de Sent Seren – Òlt) organiza, per la sesena annada consecutiva, lo concurs d'escritura Pierre Brayac, dobèrt a totàs l@s que vòlon escriure en occitan. Lo concurs es gratuit amb quatre categories: escolans de primari, collegians, liceans e adultes. Ongan, lo genre literari causit es lo conte, que se pòt redigir individualament o en grop. Per participar, cal emplenar e tornar lo bulletin d'inscripcion abans lo 8 de novembre de 2025 per corrièr electronic (<https://www.espacioccitancarcinol.com/concors-d-escritura-concours-d-%C3%A9criture/>).

Los contes devon arribar a l'associacion al pus tard lo dissabte 28 de febrèr de 2026, remesa dels prèmis : lo dissabte 6 de junh de 2026 a Sent Seren (Limarga), a l'Espaci Occitan Carcinòl.

Per ne saber mai :

AQUÍ L'ÒC:

Tel. +33(0)6 73 62 64 63

asso.aquiloc@gmail.com

www.espacioccitancarcinol.com/ - facebook.com/groups/aquiloc/

Informacions de consultar tanben sul site del *Jornalet* : <https://www.jornalet.com/>

* * *

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

Eth 3 d'octobre de 2025 © Fòto: IEA-AALO

Panoccitanitat...

Damb era sua autorizacion, publicam eth **Cimalh** de Jusèp Loís Sans Socasau, èx-president der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia Aranesa dera Lengua Occitana, pareishut en *La Mañana* eth 12 d'octobre de 2025. Aguest tèxt presente era inauguracion dera sedença barcelonesa dera Acadèmia aranesa dera Lengua Occitana que se passèt eth 3 d'octobre passat damb era preséncia der Institut d'Estudis Occitans.

Hè 10 ans, eth 26 d'octobre, auí eth gòl de hèr era conferéncia, coma President der IEA-AALO, ena inauguracion deth cors der Institut d'Estudis Catalans; un aunor qu'arregraisqui ar antic president Joan Domènec Ros. Parlè dera istòria comuna dera lengua catalana e dera lengua occitana e de tres amistats qu'an mercat eth sòn devier: «era amistat entre Balaguer, Mistral e Verdaguer, entre Sarrieu e Condò, e entre Alibèrt, Carbonell e Fabra. Uns catalans, es auti occitans, qu'aueren er objectiu dera lengua occitana, que contribuïren a definir e promòir». En aqueth acte demanè ath IEC, qu'exercisse de german gran der Institut d'Estudis Aranesi pr'amor qu'açò ei bon entà Catalonha e ei imprecindible entara Val d'Aran e Occitània.

En 2024 viuèrem ua amassada conjunta dera seccion filologica deth IEC e der IEA-AALO e eth passat 3 d'octobre gaudírem ua naua etapa des relacions entre es dues acadèmies de lengua. Es presidents Teresa Cabré der IEC e Jèp de Montoya der IEA-AALO presentèren er acte inaugurau dera delegacion der Institut d'Estudis Aranesi ena sedença der Institut d'Estudis Catalans. Era sala Prat de la Riba ère plia, damb gent de totes es procedéncias, en ua session cargada de testimònis e d'esperances en aguest moment en qu'es nòstes lengües presenten dolentes perspectives. Teresa Cabré e Jèp de Montoya garantizen ua relacion de futur des dues lengües.

Didec Teresa Cabré que *«l'entrada de l'IEA-AALO en aquestes dependències no és només un gest simbòlic, sinó una passa decisiva per a la llengua occitana, que d'aquesta manera consolida la seva presència a la capital catalana... Aquesta nova etapa ens donarà l'oportunitat de treballar plegats, amb esperit de cooperació i visió de futur, perquè l'occità continui essent reconegut, promogut i viscut com a patrimoni col·lectiu. Estic convençuda que aquest espai, compartit i obert, serà font de diàleg, de projectes i d'esperances compartides»*. E Jèp de Montoya aportèt que «ei damb emocion e fòrça satisfaccion qu'aué acuelhem era inauguracion dera nòsta delegacion en Barcelona. Aguesta actuacion simbolize un pas istoric entara nòsta institucion... Qu'aguest acte sigue eth punt de partida d'ua naua etapa, mès ambiciosa e participativa, ena qu'era nòsta lengua s'afirme encara mès coma çò qu'ei: un tresaur viu, patrimòni de toti».

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

Conferencièren Ramon Sistac e Patrici Pojada, es dues personas que compartissen era sua pertenença as dues entitats. Ramon Sistac, membre, tanben, dera Academia aragonesa de la lenga, hec un repàs pera relacion entre es lengües pròpies d'Occitània e Catalonha, per sua latinitat, pera koinè istorica, pes lexis compartits, pes relacions personaus qu'an existit ath long des ans entre es dus costats dera grincha pirenenca, pes moviments migratòris entre un costat e er aute, pes punts de trobada que mos amparen, pes hèts istorics que voleren unificar es dus territòris, pes incoeréncias administratives qu'a viatges presenten es estats... e aportèc que «independentament de s'èm trenta milions o catorze mès setze, ei evident qu'auem un auviatge compartit que cau conservar e, ei mès, fomentar».

De Patrici Pojada, qu'a mès de compromés damb es dues Acadèmies, a assumit recentament era notabla responsabilitat de recuperar, coma President, er Institut d'Estudis Occitans en cau remercar tanben, qu'ei membre deth conselh lingüistic deth Congrès Permanent de la Lenga Occitana. Ena sua intervencion titolada «Collaborar al servici de la lenga occitana: un projècte per un futur compartit» parlèc sus era necessitat dera recuperacion dera consideracion sociau der Institut d'Estudis Occitans e deth besonh e dera sua volontat d'arténher a que sigue era tresau acadèmia en ua relacion establa damb es dues acadèmies que se retròben: «...es cap a un futur convergent plen de collaboracions entre los organismes de promocion de l'occitan que vòli obrar [...] una rason fundamentala es la de la proximitat istorica, culturala e lingüistica prigonda e consubstanciala de las nòstras tèrras que voldriái ajudar a far viure [...] coneissi las nòstras flaguesas, nosautres, avèm pas ges de sosten institucional o ben pauc, dependèm totalament del voluntariat de militants que comptan pas temps e energia. Es una fòrça, segur, mas aquò basta pas. Totun, coma es lo combat de tota ma vida, i vòli pas renonciar e espèri que nos i trobarem totes amassa».

Er acte compdèc damb era maravilhosa interpretacion, per Eric Fraj, de dues pèces musicaus, ua damb letra de Robèrt Martí e era auta de Raimbaut de Vaqueiras, eth trobador, que dèren un complement agradiu ar acte.

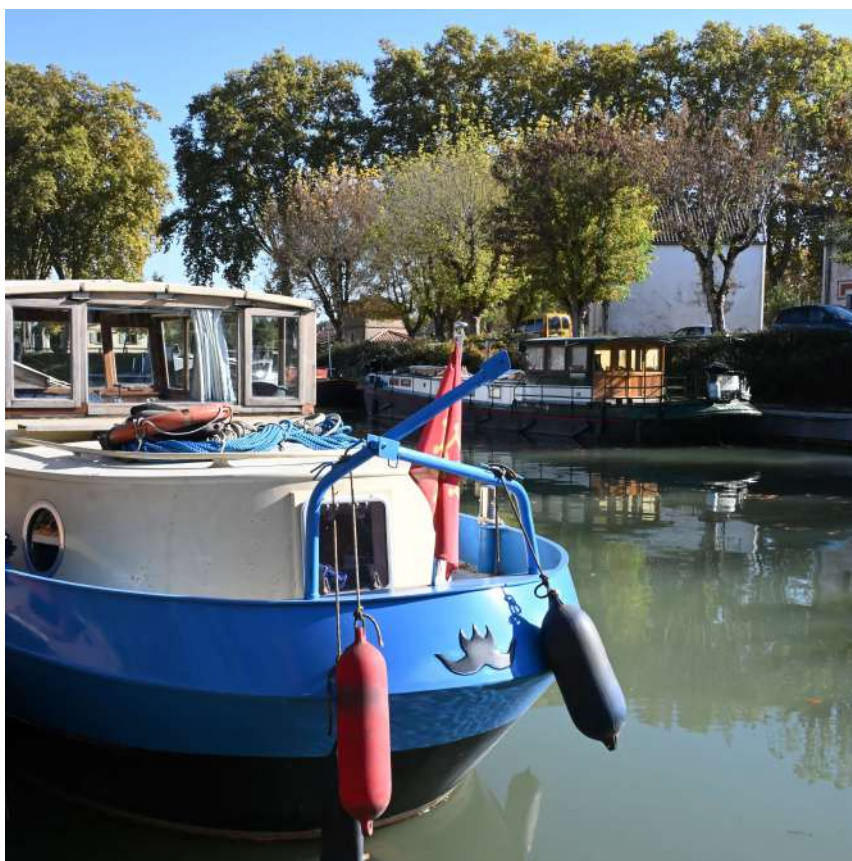
Dionís Guiteras, vicepresident dera Deputacion de Barcelona e Xavier Vila conselhèr de politica lingüistica dera Generalitat meteren eth punt finau ar acte inaugurau dera sedença en tot manifestar-se compromesi e solidaris damb era promocion des lengües catalana e occitana e damb eth trabalh, es besonhs e era relacion des dues Acadèmies.

Jusèp Loís Sans Socasau

* * *

Preséncia de la lenga...

**Campanha de soscripcion per nòstras *Flors
Envèrsas*.**

© Fòto D. Mir

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

“FLOR ENVÈRSA”

DOAS TRADUCCIONS EN SOSCRIPCION

D'òbras estrangèras traduïdas en occitan per de personas qu'aiman la lenga e que nos balhan a legir de pròsa d'endacòm mai, famoses o non : es aquò la colleccion “Flor envèrsa”. Un còp de mai, l'IEO-Edicions presenta doas novelats en soscripcion. La soscripcion es mai que tot un biais de finançar l'edicion occitana. Aquò es tanben una faison agradiva, en crompar l'ensemble dels dos libres a un prètz redusit, de tornar descobrir d'autors plan coneguts e d'òbras grandas, mas en occitan. Aqueste còp los traductors son Joan Massip e Pèire Beziat, que s'atacan a dos monuments de la literatura universal.

Lo Prince - Nicolas Machiavel

En 1615, a Ingolstadt (Bavièra), se cremèt en plaça publica l'efigia de l'italian Nicolau Maquiavèl (1469-1527). Las Glèisas de l'epòca son convençudas – e o proclamàn – que *Lo Prince*, son òbra famosa, foguèt escrita per la quita man de Satan. Perqué un tal òdi al respècte del libre e son autor ? Perqué aquel obratge màger e universal, paregut al sègle XVI^{en}, continua fins ara a sentir a sofir ? Las responsas se tròban, evidentament, dins son contengut : una istòria naturala consagrada, non pas als animals e a las plantas, mas a l'univèrs de la politica. « Istòria » que cal entendre, aici, al sens grèc d'enquèsta, de descripcion. D'efièit *Lo Prince* descriu fredament, sense jutjar, lo menament dels afars politics. Observator de terren, son autor nos mòstra – en defòra dels filtres metafisic e moral – la logica intèrna de las causas, çò que mòu l'òme o la femna de poder, e cossí s'endevenon (o pas) ambe los eveniments. Per aital nos mòstra una vertat que, emai la solfine, l'umanitat vòl ignorar.

Traduccion de **Joan Massip** : Nascut a París, apren a parlar la lenga d'òc pairala, sustot en Roèrgue, puèi a la legir amb d'autors del país : Besson, Molin, Bodon e a l'escriure amb lo Collègi d'Occitania e amb las primièras Escòlas Occitanas d'Estiu de Vilanova d'Òlt. Après d'estudis de drech e d'anglés, costèja professionalament d'elegits locals e nacionals.

Retirat, membre del CREO de la Talvera, ensenha dos ans l'occitan dins un licèu de Seine-Saint Denis e anima dempuèi mai de 10 ans un talhièr d'òc en Val d'Oise. Viu mièja annada en Roèrgue. Tradutz en occitan : *Lo discors sus la servitud volontària* de La Boeciá, *La resisténcia al governament civil* de H.Thoreau, lo *Rapòrt sus l'anoniment dels pateses* de l'abat Grégoire, lo *Rapòrt suls idiòmas* de Barèra de Vieuzac e *Lo prince de Maquiavèl*.

Lo Fantauma de Cantervila - Oscar Wilde

L'American Mr Hiram B. Otis ven de crompar Cantervila, propietat dempuèi de sègles d'un nòble e rèirevièlh linhatge anglés. Tanlèu installada la familha, lo fantauma comença a far farlanda... Mas aqueste es pas al cap de sas penas. Quora patetic, quora risolièr, capleugièr o terrible, aquel conte mescla lo fantasc al fantastic. L'autor, amb son umor trufa trufant de dandi, se plai a escarnir los còdis socials de son epòca.

Traduccion de **Pèire Beziat** : Nascut en 1954 a l'Eissagador, comuna de Vabre, demòra a Ferrières (Tarn). Fa vint ans, se lancèt dins lo prètzfach de revirar en occitan d'òbras de la literatura populara mondiala. Fins ara, dotze libres foguèron publicats, dont cinc dins « Flor envèrsa » : *L'Isela del Tresaur* (2015) de Robert-Louis Stevenson, *Lo Mond Perdut* (2017), *Las Aventuras de Sherlock Holmes* (*Escandals e Mistèris - Gentlemen e Aventuras*) (2018) d'Arthur Conan Doyle e *La legenda de Steepy Hollow* (2021) de Washington Irving. Pèire Beziat continua encara de traduire los autors populars del monde entièr.

Lo prètz de la soscripcion pels 2 libres es de 22 € (en plaça de 28 €), despensas de mandadís inclusas. Es dubèrta fins al 31 de novembre de 2025 e los mandadisses se faràn a la debuta de decembre.

Bon de soscripcion a « **Flor envèrsa** » 2025 (ofèrta reservada als particulars)

Prètz unitari (mandadís comprés) : Quantitat Total
22 € x = €

Nom : Prenom :

Adreça :

Còdi postal : □□□□□ Vila :

Corrièr electronic : Telefòn :

(Informacions demandadas per la Pòsta per mandadís en Colissimo)

Retalh de júnher amb vòstre reglament per chèc a l'òrdre de IEO-IDECO e d'enviar a :

IEO Edicions (IEO IDECO)

1 rue des anciens combattants, ZA de la plaine Saint-Martin, 81700 Puy-laurens

© Fòto D. Mir

Dins Aude : La Setmana de la Paraula... A Puègnautièr, Sala Na Loba :

Diluns 3 de novembre a 18 h 30 :

Marcèla Delpastre, d'una lenga l'autra, contada e cantada per **Monica Burg** e **Francés Dumeaux**.

Dimars 4 de novembre a 18 h 30 :

Renat Sette canta los poètas contemporanèus de Provença.

Dimècres 5 de novembre a 18 h 30 :

Amaury et l'accord parfait, conte musical tot public.

Dintrada 10 € per spectacle, 20 € los 3. A gratis pels mens de 12 ans.

RESSONS DE L'IEO E D'ENDACÒM MAI

n° 3 - NOVEMBRE DE 2025

A Carcassona, Ostal de las Memòrias – GARAE : 53 car. de Verdun

Dijòus 6 de novembre a 18 h :

Les musiciens en Languedoc, conferéncia de **Danièl Loddo**, a gratis sus reservacion al 04 68 71 29 69

La Setmana de la Paraula es a l'iniciativa de l'Institut d'Estudis Occitans d'Aude, ambe la participacion del Cercle Occitan del País de Carcassona e del GARAE, ambe lo sosten de la comuna de Puègnautièr, del Conselh Departamental d'Aude e del Conselh Regional de la Region Occitanie-Pyrénées-Méditerranée.

Per ne saber mai : ieo11@ieo-oc.org – 04 68 25 19 78

* * *

A Niça, Rescòntres 2025 dau Fòrum d'Òc

Lei Regions pòdon sauvar lei lengas regionalas ? Serà lo tèma dei rescòntres que començaràn lo dissabte 15 de novembre a l'ostau de comuna de Niça a 9 h 30. De nombrosas personalitats academicas e politicas son convidadas per respòndre a la question. La participacion es libre e a gratis mai l'inscripcion es imperativa:

contactforumdoc@gmail.com · 06 16 02 54 67 · 06 75 86 57 92

* * *

Idèas...

Miscel·lània Robèrt Lafont: "Lo sol poder es que de dire"

En 2023 se commemorèt lo centenari de la naissença de Robèrt Lafont. Una figura màger de l'occitanisme contemporanèu. Istorian, poèta, romancier, dramaturgue e activista culturau e politic, son òbra combina la reflexion sus lei lengas minorizadas amb una creacion literària que trenca ambe lo folklorisme tradicionau.

Aqueste recueilh recampa de tèxtes d'escrivans, d'universitaris e d'intellectuaus en catalan e en occitan per explorar la pensada de R. Lafont. Leis autors analisan son ròtle dins l'occitanisme modèrne fins a son trabalh per la creacion de l'IEO e lo COEA (Comitat Occitan d'Estudis e d'Accion).

Lo libre es un omenatge a sa vida, a son òbra e a sa vision d'un occitanisme engatjat dins la modernitat e la justícia sociala. Una invitacion a descobrir un dei grands noms de la cultura occitana e son eretatge viu. Nòstre president Patrici Pojada participèt a la redaccion d'aquest obratge que ven de paréisser, editat per la Generalitat de Catalonha dins la colleccion "Biblioteca Tècnica de la Política Lingüística": https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/publicacions_e_n_linia/btpl_col/

* * *

Venon de crebar l'uòu :

Dos obratges per l'aprendissatge de l'occitan ancian son estats tornar editats per las Presses universitaires de Bordeaux...

Aqueste Precís de gramatica d'occitan ancian — fonetica istorica, morfologia nominala e verbala, sintaxi — recampa çò que cal saber de l'occitan ancian per legir los trobadors e los tèxtes de la literatura occitana de l'Edat Mejana.

La Lenga del trobar pareguèt en abrial d'aqueste an : 23€

Iniciacion a l'occitan ancian

serà mes en venda lo 6 de novembre de 2025 : 26€.

Es un manual practic que presenta en dètz e nòu leçons çò que cal conèisser de l'occitan ancian per legir los tèxtes literaris de l'Edat Mejana sens passar per las traduccions francesas.

Per ne saber mai : asig@orange.fr

* * *